

**תשקיף למגמת לימוד: מטפל קהילתי -
התמחות רב תחומית בהדרכה וליווי זקנים**
ענף : חינוך וטיפול (09)
מגמה: 966
ירושלים, תשע"ה, 2015
מסלול הכשרה: מבוגרים / הכשרת יום וערב

1 אודות המקצוע והמגמה

תפקיד המטפל הקהילתי הוא ליצור את התקשורת המתאימה והאופטימלית ביותר לאדם המטופל בהתאם ליכולותיו ומגבלותיו. תפקידו רב-תחומי ומתייחס למשימות מגוונות, הן בהיבטים הפיסיים והן בהיבטים החברתיים והרגשיים ויחסי הגומלין ביניהם. העבודה דורשת מתן שרות מקצועי של סיוע בהתאם למצבו הבריאותי ו/או הסוציאלי תוך הקפדה על עקרונות האתיקה. על המטפל הקהילתי להבין ולהתייחס להתנהגויות מגוונות והשונות שביניהן, לזהות צרכים פיסיים וחברתיים ולהציע דרכי טיפול מותאמות אישית למטופל, תוך קביעת יעדים ומתן תמיכה, עידוד, הנעה והגברת המוטיבציה של המטופל.

על המטפל הקהילתי לתקשר עם המטופל בדיבור ובדרכים אחרות ולתכנן פעולות שאמורות לשפר את מצבו הבריאותי, הנפשי והחברתי תוך הצעת תנאים אופטימליים מבחינה סביבתית, חברתית, נפשית, ופיסית כמו: סיוע בתפקודים בסיסיים- הלבשה, סיוע בהכנת אוכל ואכילה, יציאה לסביבה הקרובה, רווחה אישית, התאמה למצבים משתנים, שימוש במדיה, ספרים וכדומה.

העבודה אינטנסיבית ותובענית ודורשת השקעה פיסית ורגשית רבה עם ציפיות גבוהות מצד הסביבה לתיפקוד מקצועי ואיכותי. ישנה חשיבות רבה ליכולת המטפל להקשיב, לפתח סבלנות וסובלנות, פתיחות ומוכנות ללמוד מהמטופל תוך הסרת מחסומי תקשורת בזהירות וברגישות.

מגמה זו מיועדת לשלב את המטפל הקהילתי במערך הסיעוד ובבתי הדיור המוגן בישראל בכדי לטפל, ללוות ולהדריך קשישים.

קורס ההכשרה משלב לימודים עם התנסות מעשית. בלימודים נכללים נושאים כגון הטיפול האישי, יסודות בגרונטולוגיה ובגריאטריה, מדיניות חברתית וחקיקה בתחום הזקנה, כלים באמנויות ותעסוקה, מנהיגות, יזמות עסקית ועוד.

2 תנאי קבלה

1. בוגרי 12 שנות לימוד.
2. ועדת קבלה.

הערות

- א. כל הנאמר בלשון זכר הכוונה גם ללשון נקבה. כל ההכשרות פתוחות בפני מועמדים ומועמדות כאחד.
- ב. ייתכנו שינויים במערכת שעות או בפרטי המקצוע. המהדורה האחרונה כפי שמאושרת בעת פתיחת קורס היא הגרסה הקובעת.

3 מבנה כללי של התוכנית ומקצועות הלימוד העיקריים

הערות	שעות לימוד			פירוט מקצועות/נושאים
	סה"כ (340)	מעשי (130)	עיוני (210)	
				מטפל/ת קהילתית
	(54)	(--)	(54)	א. מקצועות תשתית
1 מבואות מדעיים בהקשר של הזקנה : שינויים פיזיולוגיים, פתולוגיים באישיות ובהתנהגות, שינויים בתפקוד הקוגניטיבי (ברמת התיאור ולא האבחון)...				1. אספקטים פסיכו - סוציאליים ¹ 1.1. מבוא לגרונטולוגיה 1.2. מבוא לפסיכולוגיה 1.3. יסודות בגריאטריה
	(274)	(109)	(165)	ב. תורת המקצוע (ליבה)
2 יסודות הטיפול האישי	30	--	30	2. אחריות מקצועית בתפקוד המטפל/ת ²
3 שמירת סודיות; כבוד למטופל; סובלנות; זיהוי מצבי מצוקה;	40	20	20	3. אתיקה מקצועית והתמודדות עם אתגרי המקצוע ³
4 בהתאם למצבו המנטלי של הקשיש: עצבני, שמח, אדיש, אנרגטי ועוד..	50	--	50 (פיצול (2 x	4. פעילות פנאי ותעסוקה 4.1 מתווים מגוונים של סדר יום ⁴ 4.2 סדנאות דינאמיות ⁵
5 התמודדות עם משברים ואובדנים, תקשורת בסביבה הטיפולית, טיפוח אסתטי של המטופל, התמודדות עם סטיגמות.				
6 הדרכה והנחייה (עיבוד רפלקטיבי של תהליכי עבודה)	30	30	--	5. ניתוח אירועים ⁶
	(100)	(35)	(65)	
	25	5	20	6. פיתוח כישורי מנהיגות 6.1. המקצוע כשליחות 6.2. העצמה אישית 6.3. מסוגלות תעסוקתית 6.4. יזמות עסקית.
	20	5	15	
	25	10	15	
	30	15	15	
7 מיומנויות וטכניקות תקשורתיות מול המטופל, משפחתו וסביבתו החברתית, התמודדות עם סטיגמות ועוד...	24	24	--	7. תקשורת בין אישית ⁷
	(56)	(56)	(--)	ג. מקצועות תומכים
8 ע"ר - ימים מרוכזים סדנה דינאמית	44	44	--	8. עזרה ראשונה ומצבי חירום ⁸
9 המטופל בהקשר משפטי: חוקים, אתיקה וערכים (גבולות התפקיד), זכויות המטופל	12	12	--	9. מדיניות חברתית וחוקים ⁹

הערות	שעות לימוד			פירוט מקצועות/נושאים
	סה"כ (56)	מעשי (--)	עיוני (56)	
				כישורי עבודה
	24 16 16	--	24 16 16	10. יישומי מחשב 11. העצמה אישית וקבוצתית 12. מיומנויות תעסוקתיות
	(170)	(144)	(26)	סייעות מאומנות (התמחות בית)
	(10)	(--)	(10)	א. לימודי תשתית
10 שינויים פתולוגיים בזקנה, שינויים באישיות ובהתנהגות	10	--	10	13. תהליכים קריטיים בהזדקנות ¹⁰
	(160)	(144)	(16)	ב. תורת המקצוע (ליבה)
11 טיפול בסיסי במטופל (A.D.I), פעילות גופנית מנוחה ושינה, הכנת מזון ודרכי הגשתו, היגיינה כללית וטיפול בעור, מניעה ופקוח על זיהומים ומחלות מדבקות, צרכים מיניים של המטופל.	36 20	36 20	-- --	14. אספקטים פיזיים בסיסיים במטופל ¹¹
12 אבטחת איכות הטיפול תיעוד ודיווח, טיפול סביבתי של המטופל, ניטור: שימוש בסיסי במכשור אלקטרוני.				15. אחריות מקצועית בתפקוד הסייעת המאומנת ¹²
13 מועדוני קשישים בריאים, פעילויות של מתנדבים עם קשישים, תצפיות חופשיות ומובנות: בפארקים, קניונים ועוד. (השוואה בין בריאים לחולים)	16 (88)	-- (88) 48 (פיצול 2x) 24 16	16 (--)	16. סיורים תצפיות ומשוב ¹³ 17. התנסות מעשית מודרכת (סטאז') * בית אבות * בית * מרכז יום
	(150)	(80)	(70)	מדריך תעסוקה
	(22)	(--)	(22)	א. לימודי תשתית
	10 6 6	--	10 6 6	18. הרפואה הגריאטרית 19. שינויים נורמטיביים בזקנה 20. בריאות וחולי בזקנה
	(116)	(80)	(36)	ב. תורת המקצוע (ליבה)
14 תנועה וכושר גופני, מוסיקה, ציור, עבודות יד, משחקים, צילום, סיפורי חיים ...	12 12 12 80	--	12 12 12 --	21. עקרונות בהתאמת תעסוקה והפעלה לגיל המבוגר 22. התאמת פעילויות לצרכי הזקן ורצונותיו 23. גישות וטכניקות בהפעלת זקנים עם מוגבלויות 24. טכניקות הפעלה באומנות ¹⁴

הערות	שעות לימוד			פירוט מקצועות/נושאים
	סה"כ	מעשי	עיוני	
	(6)	(--)	(6)	ג. מקצועות תומכים
	6	--	6	25. בטיחות: מניעת תאונות וניידות
	(6)	(--)	(6)	ד. כישורי עבודה
	6	--	6	26. שיתוף פעולה ועבודת צוות
	760	389	371	סה"כ שעות

4	
בחינות ותעודות - לאחר עמידה בכל דרישות תכנית הלימודים	
<p>1. בחינות חיצוניות: א. בחינה עיונית- תורת המקצוע. ב. בחינה מעשית.</p> <p>2. בחינות פנימיות בכל שאר המקצועות הנלמדים.</p>	בחינות
<p>1. תעודת גמר: מטפל קהילתי- התמחות רב תחומית בהדרכה ולווי זקנים</p>	תעודות

הערות דיסקטיות

1. תכנית זו מיועדת לצעירים/ות (וכל הנאמר בלשון זכר מכוון גם ללשון נקבה) לקראת תום השירות הצבאי והיא תופעל במסגרת הקרן לחיילים משוחררים ובהתאם לכך היא מאושרת למימוש הפיקדון האישי.
2. בנושאי הלימוד: סדנאות דינאמיות והתנסות מעשית מודרכת בבתי אבות יינתן פיצול ללימוד בקבוצות קטנות, כלומר: 2 מנחים/מדריכים.
3. תכני הלימוד למגמת המשנה: מדריך חברתי נגזרים מהתכנית של "אשל", ג'וינט ישראל
4. ניתן לעשות שינויים פנימיים בתכנית הלימודים בהיקף של עד 10% מבלי לגרוע מקצוע לימוד שלם ובאישור הפיקוח המקצועי.

• תכנית זו נעשתה בשיתוף עם רשת "דרור" בתי חינוך.